

IN MEMORIAM DR. SC. FRA JOSIPU BARIČEVIĆU (1938. – 2023.)

Ana Thea FILIPOVIĆ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p. p. 5, 10 000 Zagreb
thea.filipovicl@gmail.com

Josip ŠIMUNOVIĆ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p. p. 5, 10 000 Zagreb
josip.simunovic@kbf.unizg.hr

Dr. sc. fra Josip Baričević, umirovljeni profesor i nekadašnji predstojnik Katehetskog instituta Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, preminuo je nakon duge bolesti u 86. godini života u Kliničkom bolničkim centru u Zagrebu u petak 8. prosinca 2023. godine, na svetkovinu Bezgrešnoga začeca Blažene Djevice Marije. Poziv na božićno druženje i čestitanje, koji je toga dana primio elektroničkom poštom, zajedno s drugim bivšim profesorima i zaposlenicima Fakulteta, ostao je nepročitan. Pretekao ga je poziv u trajnu domovinu, na gozbu Jaganjčevu.

Dr. sc. fra Josip Baričević rođen je 11. lipnja 1938. godine u Lunu na otoku Pagu u brojnoj katoličkoj obitelji. Četverogodišnju osnovnu školu završio je u rodnom mjestu. Potom je stupio u sjemenište franjevac trećoredaca glagoljaša u samostan sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu. Šest razreda klasične gimnazije završio je u Interdijecezanskoj srednjoj vjerskoj školi u Zagrebu na Šalati, sedmi u Nadbiskupijskoj klasičnoj gimnaziji u Splitu, a osmi u Nadbiskupijskoj klasičnoj gimnaziji u Zadru 1957. godine. Prve redovničke zavjete položio je 1955. godine, a svečane, doživotne zavjete 1961. godine. Filozofsko-teološki studij završio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1965. godine. Za svećenika je zaređen 1964. godine u Zagrebu. Od 1965. do 1966. godine boravio je u samostanu sv. Franje u Krku, gdje je djelovao kao isповједnik,

propovjednik i duhovni asistent Trećega svjetovnog reda te pomoćnik magistra novaka, a povremeno je pomagao i u raznim župama Krčke biskupije. Od 1966. do 1970. godine živio je u samostanu sv. Mihovila u Zadru. U to je vrijeme studirao romanistiku i germanistiku na Filozofskom fakultetu u Zadru, gdje je diplomirao 1970. godine te postao profesor francuskog i njemačkog jezika i književnosti. Godine 1970. započeo je dvogodišnji poslijediplomski studij u Bruxellesu na Međunarodnom katehetskom institutu »Lumen Vitae«, koji je afiliran Teološkom fakultetu Katoličkog sveučilišta u Louvainu. Ondje je magistrirao iz katehetike i pastoralne teologije 1972. godine, obranivši magistarski rad pod naslovom »Roditeljski likovi u psihologiji sjemeništaraca i svećenika«. Od 1972. do 1973. godine živio je u samostanu sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu, gdje je obnašao službu magistra studenata teologije i magistra novaka, a u isto vrijeme predavao je vjeronauk i francuski jezik u klasičnoj gimnaziji franjevac trećoredaca u samostanu u Odri. Zatim je do kraja života živio i radio u samostanu u Odri kod Velike Gorice. Bio je član Provincijske uprave franjevaca trećoredaca od 1980. do 1984. godine. Stručno se usavršavao u Međunarodnom centru za medije u Lyonu 1974. godine. Od 1976. do 1980. godine usavršavao se u kršćanskoj pedagogiji i pastoralnoj konzultaciji na Teološkom fakultetu u Grazu i Institutu za integrativnu terapiju u Düsseldorfu. Doktorat iz pastoralne teologije i katehetike postigao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1986. godine.

Godine 1974. postao je urednik i voditelj novoosnovane Pastoralno-katehetske službe »Kršćanske sadašnjosti« (PAKS). Godine 1979. sa suradnicima je osnovao Katehetsku radnu ekipu »Symbolon« kojoj je bio cilj promicanje katehetske obnove u Hrvatskoj.

Od 1978. godine bio je stalni nastavnik više religijskopedagoških i teološko-katehetskih kolegija na Katehetskom institutu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu sve do umirovljenja, koje je dočekaao 2008. godine u znanstveno-nastavnom zvanju docenta. Na istom Katehetskom institutu obnašao je dužnost zamjenika predstojnika i ravnatelja Instituta, a zatim predstojnika Instituta od 1999. do 2005. godine. Intenzivno je djelovao u ustrojstvenoj i programskoj obnovi Instituta te u njegovu ustrojavanju za izvođenje teološko-katehetskog studija, od dvogodišnjeg do četverogodišnjeg i naposljetku petogodišnjeg studija.

Od 1973. do 2000. godine dr. sc. fra Josip Baričević izvodio je kolegij Pastoralna teologija i apostolat laika na Institutu za teološku kulturu laika KBF-a. Bio je također jedan od glavnih inicijatora i suradnika u osnivanju i ustrojavanju Instituta za kršćansku duhovnost KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, koji je djelovao od 1984. do 2005. godine.

Od 1972. godine bio je angažiran u različitim tijelima Biskupske konferencije Jugoslavije, a zatim Hrvatske (nakon osamostaljenja zemlje), osobito kao član njezina Katehetskog vijeća, odnosno Vijeća za katehizaciju, sve do 2001. godine. Nakon osnutka Nacionalnog katehetskog ureda HBK 1993. godine bio je, od 1995. do 2001. godine, viši savjetnik za vjeronauk u osnovnoj školi.¹

Dr. sc. Josip Baričević je s dr. sc. Gabrijelom Šabić, koja je ranije objavljivala pod pseudonimom Ana Zelić, i drugim suradnicima autor nekoliko priručnika za vjeronauk (katehezu) djece osnovnoškolske dobi. Ti su priručnici (Pozvani na gozbu, Pođimo zajedno, Put u slobodu, Snagom Duha) doživjeli niz ponovljenih izdanja. Također je suautor udžbenika iz hrvatskog jezika i kulture za dopunsku nastavu u inozemstvu Riječ hrvatska (Čitanka 5/6, 1991.) te suautor Hrvatske početnice iz 1993. godine. Zauzeto je surađivao, zajedno s drugima, u pripremi i ponovnom uvođenju vjeronauka u škole nakon pada komunističkog režima.

Nakon umirovljenja boravio je u samostanu u Odri, gdje je pomagao u pastoralu sa starijim i bolesnim osobama u Domu za starije i nemoćne osobe »Kuća sv. Franje«, sve dok ga i samoga nije shrvala bolest, posebno u zadnje dvije godine života. Fra Josip je sahranjen na groblju Mirogoj u Zagrebu u četvrtak 14. prosinca 2023. godine.

Dr. sc. Josip Baričević ostavio je zacijelo neizbrisiv trag u povijesti Katehetskog instituta Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U priručniku Snagom Duha fra Josip i njegovi suradnici donijeli su tekst kardinala Suenensa, koji između ostaloga kaže: »Ja sam čovjek nade (...). Nadom ćemo snove preobraziti u stvarnost. Blaženi koji se usuđuju sanjati a spremni su platiti veliku cijenu da njihov san u životu čovjeka postane stvarnost« (Snagom Duha, 43). Fra Josip je bio čovjek nade. Vjerujemo da sada uživa Božju blaženu blizinu koja ga je ispunila obilnije nego što se mogao nadati. Dobri Bog bio mu nagrada za sve što je bio i činio.

¹ Pregled biografskih podataka o dr. sc. fra Josipu Baričeviću (11. 6. 1938. – 8. 12. 2023.) sastavljen je prema: Fra Zvonimir Brusač, Preminuo fra Josip Baričević (9. XII. 2023.), u: <https://franjevцитcoredci.hr/preminuo-fra-josip-baricevic/> (1. II. 2024.); Preminuo fra Josip Baričević (9. XII. 2023.), u: <https://ika.hkm.hr/novosti/preminuo-fra-josip-baricevic/> (1. II. 2024.); Zlatna misa fra Josipa Baričevića u Lunu (16. VII. 2014.), u: <https://ika.hkm.hr/novosti/zlatna-misa-fra-josipa-baricevica-u-lunu/> (1. II. 2024.).